

KULTURNI CENTAR NOVOG SADA OTVORENOST I PIJEMČIVOST NOVIM TENDENCIJAMA U KULTURI

Kulturni centar Novog Sada (KCNS), nekada *Tribina mladih*, čija je zgrada smeštena u Katoličkoj porti na broju 5, izrastao je na tradiciji dugoj preko pedeset godina i jedna je od najvećih i najznačajnijih kulturnih institucija interdisciplinarnog i multimedijalnog karaktera u Novom Sadu i Vojvodini. Polje delovanja KCNS se konstantno širi, tragajući za novim modelima prezentacije kulturne delatnosti, vodeći računa, pre svega, o kvalitetu. Raznovrsnim programima, kulturnim projektima, akcijama, manifestacijama i festivaima, poznat je po svojoj otvorenosti i prijemčivosti novim tendencijama u kulturi. Stoga je zasigurno jedna od vodećih kulturnih institucija sa sluhom, kreativnim potencijalom i istrajnošću.

Programska delatnost Kulturnog centra Novog Sada se realizuje mahom u njegovim prostorijama: u klubu *Tribina mladih* (književni program, tribine, muzički program, likovni program, javne prezentacije radionica...), *Velikoj sali* (filmski, scenski i muzički program), *Likovnom salonu* (izložbe likovnih stvaralaca) i *Malom likovnom salonu* (izložbe likovnih umetnika i umetnika primenjenih umetnosti te prodajna galerija). Iako oni zadovoljavaju programske koncepte, njihova iskoristivost, kao i modrnizacija, odnosno primena savremenih tehnologija u organizaciji umetničkih događaja, moraju biti neprestani. Zato se za naredni period planira češća upotreba *Letnjeg bioskopa*, izuzetnog i jedinstvenog prostora koji se nalazi na otvorenom. U zavisnosti od sadržaja i uslova koje je neophodno obezbediti za realizaciju pojedinih programa i projekata, Kulturni centar Novog Sada realizuje programe i u prostorima drugih organizacija i institucija kulture: u pozorišnim dvoranama, galerijama, kao i u otvorenim prostorima poput gradskih trgova, dvorišta, Petrovaradinske tvrđave itd. On oduvek, a posebno u poslednjih nekoliko godina, ostvaruje dinamične međunarodne kontakte u oblasti kulture, sa brojnim institucijama i umetnicima, realizujući zanimljive umetničke ideje.

Polje delovanja KCNS obuhvata promovisanje i kreiranje filmskog, scenskog, muzičkog i likovnog stvaralaštva, književnosti, društvenih i drugih tribina, interdisciplinarnih i multimedijalnih projekata, akcija i manifestacija. Kulturni centar organizator je četiri prestižna internacionalna festivala – **PROZEFEST** (festival proze, koji se održava tokom aprila), **INFANT** (autentični festival alternativnog i novog teatra, uvažen u drugim evropskim zemljama; u junu), **NOVOSADSKI JAZZ FESTIVAL** (koji je sa visokim standardima svojih sadržaja, načinima pripreme i realizacije visoko rangiran na mapi evropskih džez festivala i već je postao željena destinacija najjemenitnijih svetskih muzičara; u novembru) i **EURO-IN** (festivan evropskog i nezavisnog filma; u decembru).

Svoje programske delatnosti, kojima nastoji da promoviše i afirmiše što veći broj autora svih generacija (posebno mlađe stvaraoce), realizuje preko redakcija među kojima su filmska, muzička, scenska, izdavačka, govornog i likovna. Pored pomenutih festivala, KCNS prepoznatljiv je i po dugim manifestacijama koje priređuje. Ovom prilikom pomenućemo samo neke: *Sinemanija*, Festivali dokumentarnog i kratkometražnog, autorskog, ekološkog i dugog filma, a organizator je i najveće godišnje likovne manifestacije u Novom Sadu – *Novosadskog salona* te manifestacije *Antićevi dani*. Osim časopisa za književnost i teoriju *Polja*, koji se, po oceni književne kritike, čitalaca i samih književnih stvaralaca, nalazi u samom vrhu književnih časopisa u nas, izdavačka delatnost Kulturnog centra obuhvata brojne nove edicije, kojima se (zbog izbora tema i odabira autora, odnosno dela) upisuje u red zanimljivih i nesvakidašnjih izdavača. Tu je, naravno, i ovaj vodič koji je od samog pokretanja postao prepoznatljiv od strane javnosti.

Pored programa sopstvenih redakcija, KCNS realizuje brojne programe u saradnji sa ostalim činiocima kulture u gradu. Tako su, nedavno, v. d. direktora *Kulturnog centra Novog Sada* **dr Andrej Fajgelj** i direktor *Centra za socijalni rad* **Nenad Drašković** potpisali ugovor o saradnji ove dve ustanove, a koji za cilj ima približavanje kulturnih sadržaja šticienicima Centra za socijalni rad, ali i njihovo aktivno uključivanje u kreativne procese. Kako je planirano, deca će imati priliku da učestvuju u mnogobrojnim radionicama iz oblasti filma, pozorišta, likovnih umetnosti i književnosti. Urednici Kulturnog centra će svoja znanja i iskustva preneti mališanima, ali i u dogovoru sa vaspitačima i pedagogima, decu uključiti u proces stvaranja. Dosad je već održana jedna takva radionice za šticienike Centra za socijalni rad u kojoj su oni savladali osnove tehnike rada sa plastelinom, a takođe je bila organizovana i filmska projekcija, nakon koje se ispostavilo da je jedno dete prvi put i bilo u bioskopu. Kako je najavljeno, radionice će se održavati u kontinuitetu, a svaki program biće prilagođen uzrastu šticienika kako bi oni na što lakši i zabavniji način bili uključeni u kulturni život Novog Sada.

Jedan od ne tako uobičajenih programa, upriličen u prstorijama Kulturnog centra, bio je i obeležavanje *Svetskog dana romskog jezika*, 5. novembra. Ovu manifestaciju su organizovali udruženje *Roma muzika*, uduženje građana *Romans* i udruženje romkinja *Amirilis*. Prema rečima *Olah Vincea*, koordinatora tog projekta, održanog prvi put u istoriji, i romologa *Farkaš Ištvana*, negovanje romskog je značajno pre svega zbog pripadnika romske zajednice i stoga bi u budućnosti trebalo raditi na standardizaciji tog jezika. Organizatori te proslave su napomenli da samo standardizacijom romskog jezika može doći do većeg opismenjavanja Roma i njihovog aktivnijeg učešća u kultunom životu, a što bi dovelo do smanjenja međuetničke distance. Takođe, ističu oni, u budućnosti bi trebalo razgovarati i o tome da romski jezik bude uvršten u školski sistem kao maternji jezik, a da bi, nakon standardizacije, trebalo razmisliti i o uvodnju ovog jezika u službenu upotrebu.

ISTORIJAT:

Kulturni centar Novog Sada baštini tradiciju nekoliko institucija koje su u Novom Sadu delovale u prethodnih pet decenija. U četvrtak, 21. oktobra 1954. godine održan je prvi program *Omladinske katedre* pri Narodnom univerzitetu. Bilo je to „Veče mlade vojvođanske poezije” i u programu su učestvovali: Miroslav Antić, Florika Štefan, Mihal Babinka, Branislav Kupusinac, Petar Popović i Miodrag Todorović. Uvodno predavanje „Poezija i politika” je održao Lazar Čurčić. Program, koji je održan u *Omladinskom domu*, u ulici Jovana Subotića br. 3 (sadašnje Novosadsko pozorište), vodio je Mileta Pavlov, urednik Katedre. Prvo uredništvo je radilo u sastavu: Ilja Vrsajkov, Boško Petrović, Dejan Poznanović, Jovan Soldatović, Lazar Čurčić, Petar Popović i Mileta Pavlov, urednik. Tribina je uskoro, nezvanično, dobila naziv ***Tribina mladih***, što je i zvanično postala 1. septembra 1956. godine.

Od 1. januara 1978. godine ova institucija postaje ***Kulturni centar mladih „Sonja Marinković”*** (nastala integracijom *Tribine mladih* i *Kulturnog centra omladine i studenata „Sonja Marinković”*), a kasnije, 1984. godine, osniva se ***Kulturni centar Novog Sada***, takođe integracijom *KCM „Sonja Marinković”* i dela (likovnog) *Radničkog univerziteta „Radivoj Ćirpanov”*, dok je AKUD „Sonja Marinković” izdvojen u zasebnu celinu. Od tada, ova institucija, čiji je osnivač Skupština grada, deluje pod ovim imenom. Nema ni jednog značajnog imena iz sveta umetnosti sa prostora tadašnje Jugoslavije koji nije učestvovao u programima Tribine mladih već u prvih nekoliko godina njenog rada. Među njima su: Oskar Davičo, Vasko Popa, Dušan Matić, Boško Petrović, Stanislav Vinaver, Milan Konjović, Miroslav Čangalović, Jovan Hristić, Branko Miljković, Milorad Macura, Živojin Ćulum, Borislav Mihajlović-Mihiz, Petar Džadžić, Radomir Konstantinović, Oto Bihalji Merin, Katarina Ambrozić, Bora Ćosić, Bora Radović, Ljuba Tadić, Ljubica Ravasi, Mario Maskareli, Zoran Mišić, Aleksandar Tišma i drugi.

Maja Vučković